

PŘEHLED VÝZKUMŮ

49

Brno 2008

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 49

Volume 49

Číslo 1–2

Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Freisinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balász Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Vrcholně středověká lotová závaží z českých a moravských lokalit.
Gruna, Hradisko (vlevo); Písek, u Šarlatského rybníka (v popředí); Ví-
cov, Městisko (vpravo dole); Boskovice, hrad (vpravo nahoře). Srov.
studii J. Doležela v tomto svazku. Foto P. Smékal.

*Medieval cup nested weights from czech and moravian sites. Gruna,
Hradisko (left); Písek, u Šarlatského rybníka (front); Vícov, Městisko
(bottom right); Boskovice, castle (top right). Cf. the article by J. Dole-
žel in this volume. Photo by P. Smékal.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Arch, spol. s r. o.
Charbulova 3a
618 00 Brno-Černovice

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

Roč. 49, 2008, č. 1-2

91087/09

ISSN 1211-7250

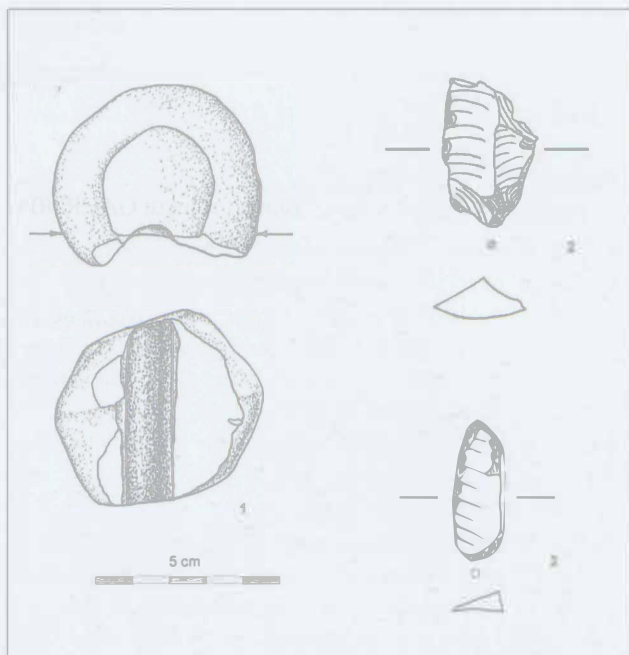
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2008

Náklad 450 kusů

Copyright ©2008 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. and the authors.

Obr. 9: Krčmaň. Broušená a štípaná kamenná industrie. Abb. 9: Krčmaň. Polished and chipped stone industry.

KRČMAŇ (OKR. OLOMOUČ)

„Dolní hony za Lísou“. LnK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Během přípravných prací na rozšíření dobývacího prostoru v pískovně v Krčmani byl proveden záchraný archeologický výzkum. Identifikace lokality na mapě ZM ČR (M 1:10 000) – kladové číslo listu 24–24–05: 421:177; 432:155; 437:154; 437:176. Vzdálenosti jsou uvedeny v milimetrech od západní /jižní sekční čáry.

Během výzkumu byla prozkoumána část sídliště z mladší doby kamenné náležející kultuře s lineární keramikou. Celkem bylo prozkoumáno 24 zahloubených objektů. Sídlištní objekty byly většinou mělce zahloubeny do písčitého podloží s příměsí jílu. Objekt č. 18 byl zahlouben 0,60 metru od úrovně povrchu v době výzkumu, což byla maximální hloubka ze všech zkoumaných objektů. Za pomoci sond 1–7 byly zkoumány tři sídlištní vrstvy – kontexty 0115, 0126 a 0131, také neolitického stáří. Vzhledem k charakteru podloží nebyla pravděpodobně zjištěna žádná kúlová konstrukce, prozkoumat se podařilo pouze 5 „kúlových“ jamek. Díky plánům na opětovné rozšíření těžebního prostoru bude patrně záchraný výzkum pokračovat i v následujících letech.

Jakub Vrána

Resumé

Krčmaň (Bez. Olomouc). „Dolní hony za Lísou“. Neolithikum (LBK). Siedlung. Rettungsgrabung.

KRHV (OKR. TŘEBÍČ)

Rybník „Utopenec“, šárecký stupeň LnK, sídliště, záchraný výzkum.

Při bagrování bahna z rybníka "Utopenec", který leží asi 1,7 km JZ obce na Bačickém potoce, byly zachyceny pozůstatky neolitické osady. Na jižním sprašovém svahu se po odstranění bahna podařilo zdokumentovat řadu zahloubených objektů již dříve objeveného sídliště (Černý 1925; Kovárník 1975). Ze tří pravidelně obdélných sídlištních objektů pochází mnoho zlomků keramických nádob bombovitých, kulovitých a mísovitých tvarů. Bohatá je výzdoba nádob pomocí vrypů, vpichů, rýh a přesekávaných linií soustředěná do krokvicovitých a obvodových ornamentů (obr. 10). Unikátní jsou nálezy štípaných kamenných nástrojů, neboť se zde našel úštěp a zlomek čepel vyrobené z obsidiánu. Tato surovina nebyla dosud v náplni šáreckého stupně kultury s LnK na jihozápadní Moravě registrována. Převážná část surovin štípané industrie pochází z regionálních zdrojů – jde o křemičité zvětraliny hadců typu plazma z Jevišovicka a rohovce typu Krumlovský les (Vokáč 2007). Ojedinelé kusy broušených artefaktů byly vyrobeny z metabazitu typu Pojižeří, polovina diskovitého mlatu byla vyleštěna z patinovaného serpentinitu. Ve velké kolekci výborně zachovaných zvířecích kostí byly nalezeny zlomky kostí dnes vyhynulého tarpana lesního (Nývltová Fišáková 2007). Nejdůležitější je skutečnost, že lokalita „Utopenec“ je monokulturní a v rámci kultury s lineární keramikou patří výlučně do šáreckého stupně, bez jakékoliv příměsi jiných starších i mladších materiálů.

Milan Vokáč

Literatura

- Černý, A. 1925: Z pravěku našeho kraje, Moravsko-krumlovsko a Hrotovsko, Vlastivědný sborník, Moravský Krumlov, 107–118.
- Kovárník, J. 1975: Nové archeologické nálezy z okolí Jaroměřic n/R (okr. Třebíč), *Přehled výzkumů za rok 1974*, 92–93.
- Nývltová Fišáková, M. 2007: Zpráva o analýze zvířecího osteologického materiálu z Krhov-Utopenec. Posudek přiložený ve formě exkurzu k nálezu zprávy č. 271-06 uložený v MV Jihlava. Jihlava.
- Vokáč, M. 2007: Krhov – rybník Utopenec. Nálezu zpráva č. 271-06 uložená v MV Jihlava. Jihlava 2007.

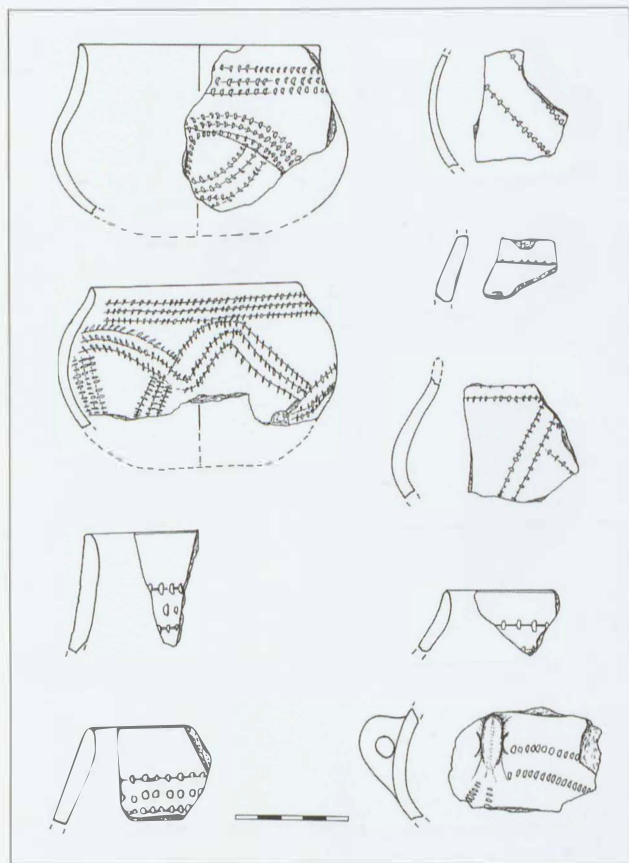
Resumé

Krhov (Bez. Třebíč). Teich „Utopenec“. Kultur mit Linienbandkeramik (Phase III). Siedlung. Rettungsgrabung.

KŘENOVICE (OKR. PŘEROV)

„Padělky od Dřínového“ (Křenovice 3). LnK(?). Sídliště. Záchraný výzkum

V souvislosti s postupem prací při stavbě dálnice D1 proběhl v jižní části katastru obce Křenovice v průběhu

Obr. 10: Krhov – „Utopenec“. Výběr keramiky šáreckého stupně LnK z objektu č. 1. *Abb. 10: Krhov – Teich „Utopenec“. Auswahl der Keramik der Kultur mit Linienbandkeramik (Stufe III). Objekt Nr. 1.*

května 2007 záchranný výzkum pravěkého a raně historického sídliště, nacházejícího se na mírném k VJV obráceném svahu (podrobnější popis – viz kap. Doba bronzová). Výzkum zachytil 31 objektů, z nichž část (11 objektů) lze na základě nálezů keramiky datovat do období věteřovské skupiny a další 3 pak do střední doby hradištní. Nedatovatelné objekty lze k výše nastíněným časovým horizontům řadit podle rozmístění v ploše. Právě v horní části se mezi nálezy z věteřovských objektů vyskytlo i několik drobných střepů, které svým vypracováním odpovídají keramice LnK. Konkrétně se jedná o objekty č. 16, 18 a 27, a i když se nepodařilo přímo zachytit jámy jmenované kultury, je zde třeba osídlení předpokládat.

Miroslav Daňhel, Arkadiusz Tajer

Resumé

Křenovice (Bez. Přerov). „Padělký od Dřínového“ (Křenovice 3). LBK(?). Siedlung. Rettungsgrabung.

KUNOVICE (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

„Hluboček“. Neolit. Ojedinelé nálezy. Povrchový průzkum.

Na paleolitické lokalitě (Škrdla 2005, 113–114) byla mezi patinovanými artefakty nalezena i kamenná industrie postpaleolitického stáří. Jedná se o oboustranné

škrabadlo, distální část čepele s jemnou příčnou retuší, mesiální část čepele a ústěp, vše ze SGS. Industrii doplňuje část hlazené sekery (viz kapitola Eneolit) a novověké křesadlo. Kulturní příslušnost artefaktů není jednoznačná, štípané kamenné artefakty můžeme nejspíše přiřadit k neolitu.

Terénní průzkum proběhl v rámci projektu GAČR 404-05-0305 a příspěvek vznikl v rámci projektu GAČR 404-05-H527.

Martin Kuča, Petr Škrdla

Literatura

Škrdla, P. 2005: The Upper Paleolithic of the Middle Course of the Morava River. *Dolnověstonické studie 13*, Brno: AÚ AV ČR.

Resumé

Kunovice (Bez. Uherské Hradiště). „Hluboček.“ Neolitikum. Einzelfunde. Oberflächensammlung.

MALHOSTOVICE (OKR. BRNO-VENKOV)

Malhostovice IV – „Pod Hustou březou“, „U bílého kamene“, „V kolíbkách“. LnK, MMK. Sídliště. Povrchový průzkum.

Archeologické lokality na Tišnovsku jako součásti geomorfologické jednotky Boskovické brázdy byly zejména v 80. letech minulého století systematicky prosbírány především J. Doleželem a V. Růžičkou (Doležel 1985, 85–89). Druhý z jmenovaných pak pokračuje v průzkumné činnosti dodnes. Část materiálu, který získal J. Doležel v katastru obce Malhostovice, je uložen v Podhoráckém muzeu v Předklášteří (za ochotné zpřístupnění patří dík PhDr. J. Zacpalovi, vedoucímu muzea a kurátorovi sbírek). Pozornost je v tomto příspěvku obrácena na polykulturní lokalitu Malhostovice IV v tratích „Pod Hustou březou“, „U bílého kamene“ a „V kolíbkách“ (Doležel 1985, 87; archeologické nálezy z těchto tratí eviduje již Skutil 1933, 82, 84). Vzhledem k zaměření disertace jednoho z autorů (M. K.) jsou zde ovšem hodnoceny pouze keramické artefakty a broušená kamenná industrie kultury s moravskou malovanou keramikou (MMK), spolu se štípanou kamennou industrií, náležející obecně neolitickým fázím osídlení, tedy i kultuře s lineární keramikou (LnK). Jedná se o povrchové sběry J. Doležela z let 1979–1983. První ucelenější zhodnocení neolitického osídlení katastru učinil V. Podborský (2001, 31, obr. 10). Je na místě podotknout, že ne všechen materiál vyobrazený v příspěvku uvedeného autora byl beze zbytku dohledán. Důležitá je kolekce kamenné industrie, i když netvoří díky silnému zastoupení osídlení kultury s lineární keramikou homogenní celek.

Lokalita se nachází téměř ve středu malhostovického katastru v tratích „Pod Hustou březou“, „U bílého kamene“, a „V kolíbkách“ 1,2 km východně kostela sv. Vavřince v obci. Areál sídliště je tu na ploše cca 1,36 ha situován v otevřeném terénu na mírně k západu až jihozápadu svažité terase nad severním okrajem úžlabí potoka